

MARCZIUS TIZENÖTÖDIKE.

Szerda

227. szám.

Pest, december 6. 1848.

Nem kell táblabíró politika.

Lapunkra előfizethetni jövő év január 1-től Budapesten házhozhozva félévre 5 ft, postán borítékban hatszor küldve 6 f pp.

Helyben egyedül a kiadóhivatalban fizethetni elő, vidéken minden posta hivatalnál.

Hónapos előfizetést csak helyben, s a hónap első napjától számítva 1 forintjával fogadunk el.

Hirdetések egy háromszor hasábozott sorért, vagy ennek helyéért 2 kr pp. fiztetik.

Alsó táborunkból — honnan reménylünk ezután többet hallhatni — van szerencsénk olvasóinknak egy igen örvendetes ujsággal szolgálni.

Mult november hó 30-kán a Fehértemplom mellett fekvő Karasai ördöghidjánál felállott ellenség s a tábor a mieink által Maderspach őrnagy vezérlete alatt megtámadt, s az ellenség szétveretvén, elfoglaltatott és felgyújtatott. A teljes diadal jutalma lón egy 12, egy 6, s egy 3 fontos ágyú, 8 császári löpor kocsi, és 2100 nehézágyú patron. A csata mintegy három óra hosszat tartott s benne — mint minden más csatákban is — kitűnő vitézséget tanúsított a 9-dik honvéd zászlóalj. Veszteségünk 1 őrmester, és 2 honvéd, nehéz sebet kapott kilencz. A részletekből, valamint az ellenség embereinek veszteségéről, tudósításunk még nincsen.

Pest, december 7.

A képviselők és felső hazi tagok, nagy fontosságú képeket csinálnak. A konferenciák és gyűlések egész nap tartottak. De hogy mi történt, az nem a publicum orrára való lehet, mert még orvoságnak sem lehet egy csep hirt sem hallani.

Senki e föld kerektségén nagyobb tisztelettel nem viseltetik a képviselők háza iránt, mint csekély magunk, azonban árva lelünkre mondjuk, mai napi viseletük nagyon hasonlít Kísfaludi pártútok czimű vigjátékában, a falusi tanácshoz, midőn az egy elfogott levélből egy nagyszerű összeküvést vélt felfedezni.

A fővárosba a kis kutya is azt ugatja, hogy Ferdinand ki cseppent a trónusból, s a képviselők nagy homlokkal járnak az utcákon, mondván.

Ez titok. Ilyen nagyszerű titok csak nekünk való. Ha ezt mi diplomata kimondanók a világnak, abból iszonyatos zavar kerülne ki.

A képviselők tanácsra hívták a felsőházat, épen, mint az említett vigjátékban a falusi tanács tek. Körösdi táblabíró urat: mert illő, hogy illy fontos ügyben okos embereknek is meghallgatnók bölcs véleményét.

A tanácsok gombamódra teremnek. Száz meg száz okos fő, tusakodik mindenféle csodálatos tervekkel, csak hogy a legfőbbet, a legegyszerűbbet, s legtermészetesbet ne tán kikerülhessék.

Nem telik el nap, hogy az áruló dynastia valamely újabb coup d'état el ne kövessen, s mi még folyvást csak azt szorítjuk, ha valljon nem lehetne é még tovább is valahogy az osztrák háznak hű alattvalóinak megmaradnunk.

A dynastia s a magyar nagyban kártyáznak egymással.

A dynastia azt mondja, hogy nekem minden szabad, s declarálja, hogy valamennyi kártyája van, az mind tromf, ha mi kiadunk valamit, nem nézve, hogy színbeszint kellene adni, belecsapja a tökkirályt, s az útést haza akarja vinni...

Mi pedig csak híven mindig színbe szint játszunk.

Hogy reményljük tehát megnyerhetni a játékot? Nem volna é természetesebb nekünk is hasonlót határozunk: hogy mi kártyáink is merő tromfok. Ha kiad a dynastia, adjunk, a mi tetszik, az útést pedig vigye haza az, ki viheti, a ki játszótársát jól meg is döngetheti.

Ferdinand lemondott. Helyébe I. Szepperl lett a császár. Ez a kis rossz tök hetes! És ők azt kívánják, hogy ezen kis pereputyot is úgy respectáljuk, mint előbb a nagy tök királyt. Ez is csak úgy auctoritásával el üsse legjobb kártyáinkat a szabadságot, alkotmányt, függetlenséget.

Ezt mi nem tűrhetjük.

De akkor mire való a habozás?

Első Josef azzal lép trónjára, hogy a magyarok esküdt ellenségeit, Jellasicsot, s a ráczok vajdáját, Suplikázot ellenünkbe állítja.

A bécsi hivatalos lap egész elbizottsággal kimondja, hogy Magyarországot el fogják darabolni, egybe olvasztják a szomszédokkal, historiai és geographiai határainkat, hogy mi belőlünk osztrák provinciák fognak alkotatni.

Hát még ez sem elég arra, hogy bennünk az önérzet fel ébredjen, s kimondjuk, hogy Magyarország független?

A levelek, mellyek István herceg titkos levéltárában találtak, kocsi számra terjednek.

Ha valamennyi magyar száj van, mind egy volna, mégsem volna elég nagy, olly bámulatot kifejezni, melly méltóképen jellemzené azt, millyen alávaló hunczfut, gazember volt István herceg, nádor s a király sérthetlen helytartója.

István herceg úgy volt ismeretes, mint a habsburgi házból ceteris paribus a legjobb, legbecsületesb ember.

És íme mi sül ki. A kiadandó levelekből majd okulhatunk.

És ha István illyen, képzelhető, millyen lehet Sophia, Ferencz Károly, Albert s a többi erczherczogok.

De lássunk csak egy pár levelet.

September 20. 1848-ban, akkor, midőn István herceg Jellasics ellen a táborba ment, s midőn azt mondta: Ha az egész világ megcsalja a nemzetet, ő az utolsó csepp vérének is a magyarok szabadságaért ontja., ugyan ekkor ezen fenséges betyár két kapitányt nevezett ki a Jellasics táborához. Ha emlékünk nem csal, a kapitányok egyikének neve: Fischer.

A más levelekből az fog kisélni, hogy István herceg Apponyinak is hű czimborája volt, s hogy ő hercegségének abban, hogy a mult évben a pecsovicsok az országban csaknem többségre vergődtek, szörnyű nagy érdeme van.

Egy levélben Apponyi arról tudósítja a nádort, hogy Fehérmegyében az a Zluha valamelyik öcsesét akarja követé változtatni, pedig Fehérből Fiathnak kell feljönni.

Ezért azt tanácsolja a nádornak, irna nek (Apponyinak) egy magyar levelet, mellyben fejezze ki ohajtását Fiath megválasztása iránt, hogy aztán majd e levelet Szluhának megmutathassa. Hozzáadván, hogy ez által a nádor nem lesz compromittálva, mert ő a levelet, Szluhán kívül, másnak nem mutatandja, s a megmutatás után is magánál tartandja.

Nemde szép? —

E szerint Apponyi felteszi Istvánról, hogy ő nádorsága titokban szivesen hunczfutkodik, ha az őt nyilvánosan nem compromittálja.

Másodszor Szluha uramat Apponyi ugyancsak hatalmas számárnak hitte, mert kinek elég volt egy nádori kegyes ohajtás, s már követválasztási terveiről azonnal lemond.

Vannak levelek a Tisza és Lukaféle eseményekre vonatkozók.

Van egy pár, mellyben felfedeztetik, mért csapták ki a personalisságból a nyers Szerencsit; azért tudniillik, hogy ő ezen elcsapás által némi népszerűséget nyervén az országban, őt lehessen a mágások tábláján ügyesen használni. A mint meg is történt.

Ismét egy másik levélben Apponyi azt mondja, hogy Pest megyében rettenetes anarchia uralkodik, és pedig azért, mert Földvári az administrator igen erélytelen. Erélytelen pedig azért, mert közönségesen hiszik, hogy az a Nádornak nem tetszenék, ha a Földvári az elnöki jogokhoz szorosán ragaszkodnék. Szükséges lesz tehát ez iránt a Nádornak Földvárit felvilágosítani. —

És száz ilyenek, úgy hogy alig történt a múlt évi megyei ügyekben valamely kormányi gyalázat, mellyben István herceg belé nem volna mártva.

De még ez mind semmi.

Majd ha azon levelekre jő a sor, mint gazemberkedett István a múlt nyáron folytatott katonai operációink alatt, mint cselszövénykedett a várak ellenség kezére játszatásában.

A kutatók végre találtak a levél tárban olly leveleket is, mellyek pécsettlenül heverték ott, a nélkül, hogy elküldettek volna. Ilyenek rendesen valamely ministeri rendeletek, mellyet a várak parancsnokaihoz kellett volna küldeni.

A nádor ministereink sürgetésére kéeyszerítve volt azokat aláírni, azonban egyet értve a postával, azokat visszalopta, s ollyan ostoba volt, hogy azt el sem égette.

Tessék a táblabíró nemzetnek megítélni, minő faj ez a Habsburg coterria —

Ha a respublica a pokol volna is, még is jobb lenne egy illy undok család áruló zsarnokságánál.

Egy szó Budapest nemzetőreihez.

E lapok tegnapi számában van egy cikk, melly a posonyiak fegyverök átadási készségét említvén; mintegy megelőzőleg szól Budapest nemzetőreihez; azon esetre, ha a kormány a fegyverek kiadását követelné, — ez balmagyarázatokra okot ne adjon.

E cikk nyomán, én is akarok néhány szót mondani.

A Martiusi napokban, s később temérdek fegyver osztatott ki, az álladalom által, Budapest nemzetőrei közt. Ugy hiszem, nem volna senki olly esztelen, és háladatlan, kinek, ezen fegyverek — ha az álladalom mint tulajdonos által visszaköveteltetnek — átadásának megtagadása csak eszébe is juthatna.

Ehez tehát nem is szólok.

De felszólításom történik azon fegyverekre nézve, mellyeket mi nemzetőrök saját költségünkön szereztünk magunknak.

Azért Budapest lehetőbb nemzetőrei! hozzatok van szóm! hozzátok! kiknek tulajdon fegyvereitek vannak.

Szükséges-e nektek elmondanom, mikép minden fegyver, egy egy alkotó része azon erős alapnak, mellyre szabadságunk, s függetlenségünk gyönyörű templomát építendjük?

Szükséges-e fejtegetnem, miként minden fegyver egy kincs; — több egy kincsnél! mert, hisz kincsekért sem vagyunk képesek rögtön elegendő fegyvereket előteremteni.

Nem! — jól tudjátok ti, mennyi veszély kör-

nyezi szegény gazság és ármány által elárult kedves hazánkat! — jól tudjátok, hogy kar van elég ennek megvédésére; de fegyver nincs! — És mi, — kik a szabadság, s függetlenség gyönyörű élvezetében csak nem rég részesültünk, — mi nem lennénk képesek akármi nemü áldozatokkal ezen kincs megtartására közremunkálni?

Nem! Budapest nemzetőrsége megmutatta, hogy áldozni tud és akar, midőn népfelkelésre szólítván, tömegestől — házi tűzhelyét és családját elhagyva — indult, ellenségünk ellen: megmutatta, hogy imádott hazánkért, és szabadságunkért, nem csak vagyonát, de életét is kész feláldozni. És ez által nem csekély érdemet szerzett magának, az eddig — fájdalom — még csak vérrel jegyzett, de ha van mindenható Isten, nem sokára dícsően ragyogó szabad népek történetében! —

E hazának illy pelgáraihoz intézem felszólításomat, melly abból áll:

Adjuk által az államnak tulajdon költségünkön szerzett fegyvereinket is.

Hisz a nemzetőri szolgálat, mint értésekre esett, úgy is nem sokára megszünend; addig pedig vadász fegyvereinkkel is örködhünk.

Mivel pedig erélyes kormányunk e részben minket még fel nem szólított, előzzük meg felhívását egy hazafiai tett által, támogassuk nehéz feladatában ott, hol lehet; és ne várva felhívását, ajánljuk oda önként fegyvereinket!

Bajtársak! én fegyveremet tüstént az államnak ajándékozom. Reményilem, felszólításom nem hangzik el pusztán, és ti engem követni fogtok.*)

Balázs.

Erdély sorsa, eleste után.

I.

Pest december 6.

Elsirattuk Erdélyt.

Átkokat mondtunk árulóira, megvetőleg tekintünk gyáva fiaira, s részvevő szánalommal azokra, kik nem érdemelt nyomorba, háztalan bujdosásba taszítottának. Fővárosunkban számos Erdélyi menekvőkkel találkozunk naponta. Pedig azok, kik oda hagyták e szerencsétlen országot, nem mind ide vonulának. Várad, Debreczen, s az Erdélylyel szomszédos vidékeken igen sokan ke-restek fedelet, kenyeret, nyugalmat. Intő, szomoruan intő példa! Ha Magyarország is gyáva lenne, elesni engedni magát, meghajtani fejét, büszke homlokát, magas vágyak-, s szép reményektől fénylő fiatal arcját, — akkor hova bujdosnánk mi? Lenne e föld, melly befogadjon, fedél, melly alatt nyugalmat találunk. Nem, s ne is legyen. Vagy éljünk, úgy mint kell, mint akarunk, — vagy haljunk meg, s ne legyen kegy-lemkenyérre szükségünk.

Tehát elsirattuk Erdélyt.

Megirtuk szomorú történetét aligmúltjának, képét adtuk gyászos jelenének, mellyet egy pillanat alatt virágzóvá varázsolni legjobb akaratunk mellett sem vagyunk képesek; de ideje

*) Ezen cikk közlésére a többi lapok t. szerkesztői felkérteknek.

már, lehető jövődjé körül is tájékozunk magunkat.

A ki ismeri Erdélyt, s mérlegbe teszi mind azon elemeket, mik ott Martius óta forrongásban vannak, az könnyen beláthatja, hogy a természet törvényei s a világ rendes folyása szerint mind annak, mi közelebről Erdélyben szomorú és gyászos történt, szükségkép meg kelle történnie, ha Erdély magára hagyatott.

Már pedig merőben magára hagyatott.

Az öszves journalistica eleitől kezdve sokat lármázott Erdély miatt, s főleg lapunk nem egyszer szólalt fel, hogy oda jobb biztos, meg vezér és főleg segítő erő küldessék.

Hasztalan. A volt ministerium optimista természeténél fogva, mihelyt látta, hogy az unio minden megyékben, s az országgyűlésen roppant lelkesedéssel kimegy, mihelyt látta, hogy a márkhalisok bizalmat szavaznak, azonnal meg volt győződve, hogy Erdélyben minden felségesen áll.

Hogy ott a szászok factiói, s az oláh tömeg rengeleg bajt, és megmérhetlen veszélyt okozhat, minden ember látta, csak egy vak nem látta: a kormány.

És aztán mit teszen az, hogy minden megyében lelkesedéssel kiment az unio, és a határtalan bizalom szavazás?

Sem többet sem kevesebbet, mint azt, hogy ezer ember közül volt öt, a ki az uniót igazán akarta, öt, a ki szerette azért, mert melleto a leggyönyörűbbeket lehetett orálni, azon kívül volt kilenczven, a ki nem mert ellene szállani, mert akkor a pecsovicok rettenetesen leeresztették volt a fülöket, s óriási kokárdák alá rejtve epés boszujokat, mindenbe bele egyeztek, de titkon várták az időt, hol a reactio kezdi működését; a többi kilenczszáz pedig nem tudta mi az az unio, s vagy új királynak, vagy valami hatalmas nagy urnak, vagy plane prikulicsnak hitte.

Igy ment ki az unio egy s z i v v e l l e k k e t

De láttuk már akkor a halvány arcokat; s ha nem is tudtuk, de sejtettük a zavartan tévedező szemek beszédének érzelmét.

Később mik történnék, minő alacsonyágokkal követelt el a reactio, tudjuk, s már szászszor is el volt mondva.

Mi szüntelen, igazán csak nem naponta mondtuk, segítséget Erdélybe, különben elvesz a föld, melly nem csak territoriumának nagysága (mert az ország ötödét teszi) nem csak bányát gazdag kincse által, hanem főleg azért iszonyu nevezetes, mert a reactionak bő forrásul szolgált, ellenünk katonákat teremteni, sűrűen mint a gomba, zápor eső után.

De mind ezt, most, midőn már Erdély elesett, s semmi fájdalom, vagy szemrehányás, semmi lamentatio, és igy kellett volna a k a l t o m o t beszéd vissza nem szerezheti, most mondjuk mind ezt nem azért ismételjük, hogy vele ijeszszünk, rémítsünk, és roszvért csináljunk. Hanem két okért.

Egyik, hogy megmondhassuk, mikép mindennek szükségképpen igy kellett történni, még pedig nem csak, mert ez volt természetes következménye az ott működött elemek harcainak, hanem azért is, mert Erdélynek az örök igazság szent, s nem csak a mysticismus homályos tanáiban, hanem a historia komolyan intő beszédeiben

is létező, törvényei szerint meg kelle tisztulni salakjaitól, lángok közt kelle ujjá születnie, hogy összevörösessen Magyarországgal.

Erdélyi fiai közül azokat, kiket becsülünk, nem fogjuk megsérteni, ha mi a nagyobb testvér gyermekei, kimondjuk, hogy Erdély telyességgel nem volt az élet azon stadiumán, melyben a Magyarországgal házasságra meg lett volna érve. Hiszen tudjuk, (mint imént is mondók,) hogy az mió erőltetett volt, hogy Erdélyben még az intelligenciának is nyolcz tízedrésze mozgalmainak titkos vagy nyilvános ellensége volt; tudjuk, hogy az aristocrazia a mieinknél is sokkal gyávább és önzőbb, a köznemesség éretlenebb, belátás és józanság nélkülőbb, s végre a nép mivelenebb volt; mindezeket ma már senki se kétkedik. Erdélynek lehetlen volt beleolvadni a nagy hazába. Láttuk, hogy viszonyaink ott nem kelendők, hiszen ott még az urbériségek is rendezve nem levén, csak ez az egyetlen pont is, (hogy többet ne említsünk) roppant nehézségeket gördített a tökéletes összeolvadás elébe Erdélynek, hát hogy kiismerhetlenül és szétválaszthatlanul egybe forrjon Magyarországgal, elébb egészen Tabula-rasává kelle átváltoznia, melyre aztán akármit, s mindenesetre újat, az eddigittől egészen különbözőt lehessen írni. Megtörtént, — de megtörtént azon úton, mellyen illy roppant átalakulás egyedül történhetett, vér és borzadályok útján! Ime a hideg politicus! százak vérzenek el, szervednek kínos halált, mitől fellázad és elborzad a vér, ezerek lesznek földönfutókká s ő azt mondja: „Jól van, ennek így kellett lenni.“

De igen hamar triumphálunk.

Hanem most már megmondjuk a második okot, miért hoztuk elé fenébb mind ama régi dolgokat.

Állásunk tiszta tudomására kell jutnunk. Ha a felettünk tagadhatlanul tornyosuló vészfelhőket igen setéteknek látva, elcsüggedünk, és ha azokat számba se véve, gondatlanul fűtyörésünk, egyiránt el vagyunk veszve, elbukva, megverve.

Megmaradásunkra egyetlen mód van; fátyolozatlan szemmel belátnunk bajainkat, s eszünket el nem veszítve, férfiasan intézkedni.

Ez alkalmazandó jelenleg Erdélyre is.

Tudnunk és látnunk kell (mit egyébiránt lapunk nagyon rég megmondott, hogy Erdélyből erőt gyűjtend ellenünk a reactio; ha mi erejét mi előtt még alakulva lenne, le nem verjük, szét nem tiporjuk.

Megtanuljuk-e valahára: megválasztani embereinket s hazánk sorsát nem bizni egy Vay meg egy Baldacci gyávaságtól reszkető, sőt talán árulástól szennyes kezeire?

És nem kell felednünk, hogy Erdélyt jövőben mint egy tabula rasát kell tekintenünk, mellyre nekünk kellend írunk, de mielőtt tollal vagy szelíd eszközökkel írhatnánk rájuk, írunk kell kardal.

Szomorú de tagadhatlan, (vagy volna-e, ki még most is tagadná?) hogy Erdély magára hagyva, részint nem tudja, részint nem akarja megmenteni magát.

De hiszen nem szabad felednünk, hogy Erdély nem Erdély többé, hanem egy része Magyarországnak, épp úgy, mint Posony, vagy Baranya vármegye.

Avagy nem különös lett volna-e, ha midőn Baranya vagy Posony vármegye megtámadtatik, mi az ország többi részében azt mondanók: „Már bizony ha megtámadtatott, nem a mi dolgunk, védelmezzé magát.“

Ez a legegyszerűbb és legbiztosabb út lenne vármegyénként meghódítatni engedni egész országunkat, felgyújtatni, vagy álgúztatni minden várainkat, földönfutókká tétetni mindnyájunkat.

A mi Posonyról áll, ugyanaz áll Erdélyről is. Ezt ne feledjük. M.

Mindenki tudja, mikép Kolozsvár feladásával elesett, vagy legalább halálos dőfést kapott Erdély.

Magyarország fájdalmas részvétellel a haldoklóra függesztvén szemelt, harag és boszankodás s I kérdi: hol van a gyilkos?

S a közvélemény reájuk mutatván, feleli: ott vannak Vai meg Baldacci.

Ezen felelet azonban felettébb hiányos, minél fogva azt ki kell egészíteni.

Erdély szívében a halálos dőfést nem egy, nem két ember tette, hanem egy egész zsványbanda.

Vai és Baldacci csupán czinkosai ezen bandának. —

Nem akarunk hosszások lenni, megmondjuk röviden, mikép az erdélyi magnások nagyobb részéből, s a gubernium tekintélyesebb tagjiból szövélkezett ezen zsvány banda.

Nincs gyalázatosb, istentelenebb népe a földnek az erdélyi méltásoknál. Igen sokat tartanak öseik szellemi és physicali tehetségéről, azonban ezzel úgy vagynak, mint azon folyó, melly regényes bércek között eredvén, tova messze a völgyben iszap és mocsárban enyészik el.

Öseik szellemi ereje — ha volt — míg fiuró fiura szállott, annyira elapadt, hogy most Herschel látcsövével sem lehetne nyomát a késő utódokon észrevenni, csupán a hiu gög az, melly nem hogy elfogyott volna, de unokákról unokákra szüntelen nevededőben van.

Épen így állanak öseink physicali tehetségeivel is.

Ha összemérjük a méltás házok most előurait eldödeik a terem falain függő képeivel, úgy fogjuk találni, hogy minden tekintetben nagyon is megapadtak: a bozontos bajusz felettébb megritkult, a kardforgató kar alig bírja most a burnotos pikszist, az izmos lábok pipaszárokká száradtak stb. — csupán egy tagja van testöknek, melly fiuról fiura nevededőben van, és ez az, mellyét fülnek neveznek.

Már régóta lehetett tapasztalni, mikép ezen urak nem szívelik ezen új korszakot, melly martius óta reánk virradott.

Nagyon megijedtek azon, hogy Magyarországnak democratiai szelleme merőbben letépi azon álfényt, mellyel magukat körülvéttelve képzei, sőt szabadsága érzetében annyira menend az a barbar, mivelten nép, hogy lerombolván a respectusnak legkisebb korlátait, a kierőszakolt közelben, képes lesz czollstokkal megmérni széleségét és nagyságát fülöknek.

Positive tudjuk, mikép maygán, sőt némileg nyílt körökben is szünteleni gúnytárgya Magyar-

országnak — mint ők nevezni szeretik — tekintetes kormányja; mit — így szólnak — tekintetes Kossuth, Deák, egy Madarász igazgasson bennünket, kik közül egyiküknek öse egy nyaklevest kapott Báthorítól, a másiknak pedig dédapja a dieső Mátyás király apródjának exstifelputzere volt. —

A kolosvári dámák még gondolatjára is annak ájuldozásba jönnek, miszerint ha Kossuth nejével együtt Kolozsvárra jöne társaságukba, Magyarország pénzügyminister nejének — szerintök madama Kossuthnak — jobb felől kellene a kanapén helyet engedni.

Ezek a méltások elvégezték egymás közt, miszerint az őket környező álfényt, hiu nymbust semmi áron ne engedjék széttépetni, s úgy vélekedtek, hogy azt a camarilla megvédi számukra Erdély arany-, ezüst- és sójáért.

A gubernium tagjai pedig, ezek a diplomatikai egerecskék, nagyon is megsokallották, hogy mióta az unio megtörtént, nincs elég papir darabok, mellyeken szokás szerint rágódjanak; aztán hájuk is elfogyott, mert azóta számukra kevesebb kenyérmorzsza hull el Kolozsvár utczáin.

Ezen urak azon hiedelemben vagynak, miszerint a régi rend, vagyis inkább a régi rendtelenség visszaállításával, újból koptathatják fogait, újból megnöveszthetik hasuk kövérségét.

És ezen két classisba tartoznak az egyének, mellyekből az Erdélyt meggyilkoló zsványbanda alakult.

Ugy hisszük, rövid időn, néhány hónap, tán hét alatt kikerül, miszerint ezen banda Erdély elejtésén már régóta kiszámított terv szerint működött.

Erre azért akarjuk figyelmeztetni a bíraskodó közvéleményt, mivel felettébb igazságtalannak tartanók, ha valahogy azon zsványbanda tagjai, Vai és Baldacci bőrén szerencsésen kimenekednének.

Egy társaság, melly anyagyilkosokból sereglett össze, az által, hogy két tagja — ha bár két feje is — kiragadtván, megfenyítettek, még teljességgel nincs megbüntetve.

Egy illy társulat legutolsó tagjának is érezni kell a büntetés sujtoló kezét.

Mi meg vagyunk győződve, miszerint a mi marad, el nem halad.

Eljön a bíraskodás, az ítélet nagyszerű napja, mellyen az áruló elveendő érdemlett jutalmát.

Mentő.

Budapest november hó 26-án 1848.

Hogy a honvédelmi bizottmány derék elnöke a katonai kórházakban lábra kapott botrányok miatt, egy rosszaló irományt intézett a tábori fő orvosi igazgatósághoz: köztudomásu dolog.

Ebben laconice meghagyatik az igazgatónak, mikint azok 24 óra alatt tős, gyökerestől kiirtandók, különben . . . elhagyván állását, mint katonai kóro mehet, merre szél zúg.

És lön egy poutpouri kapkodás és zavar, tisztaság és renddel saturálva.

Több lapok e rendelményt kárörömmel kap-

ván, benne a fő elvet, az igazgató érzékeny megtámadását nem is undokolván, úgy értelmezték, hogy az orvos, a betegséget, nem csak mint tárgyat gyógyítsa, hanem annak lehetősége felett is éberem örökadjék, máskint a „nos numeros sumus fruges consummere nati” élczébe csipetendő.

Ez utolsó támokra nincs szavunk, az ön magát lerontja.

Lényegében a dolgok csak azon sarkkérdés körül forog: van-e e megrovásban, és rosszaló véleményben a most alakult tábori igazgatónak bűnrésze, vagy nincs.

A mártiusi napokban, a tábor orvosi ügy gondja közvetlen Sauer tanár és országos fő orvos urra ruházott. Bevallom, illy sebes fejlődés mellett az eseményeknek, e hivatal is sok legyőzhetlen akadályokra talált, mellyen átsikamlani nem csekély gyakorlottság, edzett tapintat volt igénylendő.

Mind e mellett e torlaszoktól a határozott jelemek vissza nem riadnak, csupán mint többnyire mindenütt, úgy itt is a belekottyanás phuscholta el a dolgok menetét, melly visszás fordulat a vélttel éppen ellenkező sikert eredményezett.

Csak a tábori orvosi egyének kinevezési jogát tekintjük. Sauer uron kívül gyakorolták azt megyék, tábori főorvosok, őrnagyok, Pesten közvetlen minden tekintélyes egyén, kinek a közügyekben némi szóllandója volt; így sok bába között a gyerek elveszvé, a fogyatkozásokra nézve Péter, Pálra, és viszont utalt: míg végre is a sok szakács magát, kipilátuskodván, a vilálmárhító Sauer ur lön.

Igy állván tábor orvosi viszonyaink, ha itt ott történtek is egyes visszaélések, mulasztások, — mert hol van ügy, hivatal állás, és műkör, mellynek szentségével egyesek, mint tömegek, vissza nem élnek? Azokat nem annyira személyeknek, mint állapotunk zavartsága, rendtelenségének róhatandjuk fel.

Kifejtván mindezeket, tábori egészségi ügyünket illetőleg boldogulni jövőben csak úgy fogunk, s felelőssé is úgy tehetendjük a rendszerzett tábori fő orvosi igazgatóságot, ha minden idegen befolyást e szakmába erélyesen korlátozván, mint illetékes egyént belátása, tapasztaltsága sok oldalú miveltsege szerint engedjük működni, s a közre hatni.

Mert ha végig nézünk az igazgatóság e pár napi élete tevékenységén, az ügy erőt, fáradsámat nem ismerő lelkes felfogásán, a már is életbe lépetett jó sikert ígérő intézményein a szilárd alapon, mellyre az fektetve leend: mint bevégzett tény állítjuk, hogy a most tudtán, és körén kívül történő orvosi botrányok, jövőre nem csak

nem történendők lesznek, de nem leend intézet honunkban, melly a közvélemény helyesletét, kívül olly nagy mértékben kiérdemlendi.

Tulvitt hévnek nevezhetem ezekszerint, Stahly igazgató ur személyét a dolog szövegével azonitani akarni, kinek egyéb bűne nincs, mint-hogy tábori fő orvossá lett kinevezése, az eseményekkel időszaki összefüggésben áll. Tulvitt hévnek mondom őt, kinek tudományos műveltsége köztudomás, olly keserűn régi szakmák, rendszerek, reliquiák említésével illetni — reliquia szerűvé dicső hazája hü szolgálatában, — kinek egész élete szentelve lön — volt, s ez uraim! Szerintem, méltánylást és elismerést érdemlendő erény.

Miszlay M.

Pest december 4.

Van Pesten egy főhivatalnok, kinek neve — no csak elhallgatom. Ez az úr maga sem tudja, hogy lett fő izé, mikor kinevezték, mentegette magát, hogy ő nem tehet róla, hiszen a jó táblabíró nevezte ki.

No de egy két nap alatt megszokva a nagy nymbust, erősödni kezdett — hangban. Neki estek akkor a hírlapok, ócsárolták, hivatalára képlennek, gyávának, mamlaszak mondták, — ő zsebre rakta s hallgatott.

Mikor a zivatar elmúlt, már fejét is fölemelé, s délczegen óralgatá, hogy neki bizony mindegy, hogy akármit irnak ellene. A hamis!

Hja! de az idő változott, az őt kinevező táblabíró, a bársonyszéket elhagyta, az őt támogató táblabíró — kidőlt. Ekkor a főhivatalnok desperálni kezdett, csoda, hogy Amerikába ki nem költözött, de hivatalát még sem tette le.

Ő élt, és nem csinált semmit. De már ez nem tarthatott mindig így. A mostani kormány semmit sem tevő aluszékonyságát észrevevén — rá ijesztett, és ő penitus oda lett — de még sem mond le.

Most a hírlapok ujra elkezték a régi nótát, a jámbor szelid urat megint csak gyávának, tehetlennek, s nem arra valónak mondogatják, és ez megtevé hatását, most már nemhogy föl nem veszi a fő ur ezen irkákat, sőt rettentően borzadtóluk, Amerikába ugyan nem szándékozik, de gyaníthatólag lemond.

Tehát hírlapírók, kik az igazat megírtatok — győzni fogtok.

Vegye fel szerkesztő ezt az egy két sort, hát-ha még hasznunk is lenne utánok, majd meglátja, ez a fő izé nem tartja ki sokáig, és meg tér és lemond.

HIRDETÉSEK.

(2 3)

Legfinomabb minőségű

Pecco- virágthea

Chinai szelenczében, 4 p. forintjával kapható a Magyar királynál lévő illatszer kereskedésben.

Magyar kö- zépp. vasut

Naponkinti indulások 1848-dik november 1-sőjétől fogva további rendelkezésig.

A t. cz. utazók kéretnek, szíveskedjenek legalább egy negyed órával az elindulás előtt a pályaudvarában megjelenni.

Pestről Szolnok felé személyvonat reggeli 7 óra. személyvonat délut. 1 óra.

„ „ Szolnokból Pestre.

„ „ Személyvonat reggeli 7 óra 15 perczkor.

„ „ Személyvonat délután 1 óra 15 perczkor.

Pestről Váczfelé reggel 7 óra 30 percz.

„ „ délután 3 „

Váczról Pestfelé reggel 9 „

A magyar középponti vasut igazgatósága által.

Nemzeti Színház.

Pest, szerdán december 6-kán 1848. Kilenczedszer:

VICOMTE LETORIERES.

Vigjáték 3 felv. Bayard és Dumanoir után Somolki.

Személyek:

Vicomte Letorieres	—	—	Jokainé.
Soubise, herczeg	—	—	Bartha.
Soubise herczegnő	—	—	Komlósi Ida.
Hugeon Tibullus Menclaus, báró	—	—	Szerdahelyi.
Hermína, nővére	—	—	Bulyovszkiné.
Desperrieres, ügyvéd és hites jegyző	—	—	Szentpéteri.
Veronika, testvérhuga	—	—	Miskolczy J.
Pomponius. Letorieres nevelője	—	—	Szilágyi Pál.
Grevin szabómester	—	—	Szűcs.
Genovéva neje	—	—	Szathmáriné.
Órhadnagy	—	—	Turcsányi.

Történethely: az első felvonásban Páris, a 2-ban Chasaban Desperrieres háza, a 3-ban Marliban Soubise herczegnő termei.

Megjelenik e lap MINDEN ESTE. Előfizethetni e lapra Pesten a Lukács László nyomdájában (Országuton Kunewalder-házban). — A vidéken a postahivataloknál. EGYES SZÁM ára 3 kr. pp.

Felelős szerkesztő Pálfi Albert. — Nyomtatja és kiadja Lukács László Országut, Kunewalder-ház.